

Titulació	Tipus	Curs
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OB	3
2504394 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Gemma Puigvert Planaguma

Correu electrònic: gemma.puigvert@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

És aconsellable haver superat l'assignatura *'Eneida* (segon curs, segon semestre). Altrament l'estudiant haurà de fer un esforç suplementari important per poder aprovar-la. Horaci presenta una dificultat superior a la de Virgili.

Objectius

Es tracta d'una assignatura inclosa dins la matèria *Filologia Llatina*. En certa manera suposa la continuïtat de l'assignatura *'Eneida*, cursada el segon semestre del segon curs.

Descripció de l'assignatura (segons el pla d'estudis de Ciències de l'Antiguitat): "La poesia lírica en Roma. Característiques del gènere. Horaci. Contexto histórico. Traducción y comentario filológico".

Objectius: el treball a les classes presencials i, si escau, als seminaris i tutories, tindrà per objectiu que l'estudiant, en acabar el semestre, sigui capaç de:

- 1) Aplicar les tècniques que permeten la comprensió ràpida del text llatí.
- 2) Comprendre un text llatí sense usar el diccionari.
- 3) Traduir un text d'Horaci d'entre 20 i 25 versos en 1.30h.
- 4) Respondre qüestions gramaticals, de mètrica i d'estilística referides al text.
- 5) Respondre qüestions sobre el context històric en què s'emmarca el gènere i sobre la seva tradició posterior.

Competències

Ciències de l'Antiguitat

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.
- Comentar un text literari aplicant-hi coneixements sobre gèneres, mètrica i estilística.

- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Aplicar la metodologia d'anàlisi i els coneixements sobre gèneres, mètrica i estilística per comentar textos literaris i analitzar la cultura i la història dels països de parla anglesa i del món antic.
- Demostrar coneixements gramaticals de les llengües grega i llatina i la seva aplicació a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Dur a terme treballs escrits o presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat en diferents llengües.
- Interpretar textos escrits en llatí i grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Interrelacionar coneixements lingüístics i històrics del món antic amb coneixements d'altres àmbits de les humanitats, principalment de la literatura i de l'arqueologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els components morfosintàctics d'un text llatí, identificant aquells que són propis d'un gènere literari o variant lingüística determinada.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Elaborar un comentari estilístic d'un text llatí.
4. Elaborar un comentari morfosintàctic d'un text llatí.
5. Elaborar un comentari mètric d'un text llatí en vers.
6. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
7. Explicar el context de les obres literàries, els personatges i els temes i tòpics que s'han transmès a la tradició posterior.
8. Explicar el sentit general d'un text sense necessitat d'aplicar l'anàlisi morfosintàctica prèvia ni d'utilitzar el diccionari.
9. Extreure informació dels textos grecs i llatins sobre aspectes de realia especialment relacionats amb el seu context històric i cultural.
10. Extreure informació dels textos llatins sobre aspectes de realia especialment relacionats amb el seu context històric i cultural.
11. Fer servir tècniques ràpides de comprensió del text basades en els recursos semàntics que proporciona el coneixement del català, de l'espanyol i, si escau, d'altres llengües romàniques.
12. Identificar en els textos llatins les característiques d'un determinat gènere literari.
13. Reconèixer els temes i els tòpics emanats de les obres llatines objecte d'estudi a les tradicions literària i artística europees.
14. Traduir fragments de les obres llatines proposades.
15. Utilitzar tècniques ràpides de comprensió del text basades en els recursos semàntics que proporciona el coneixement del català, de l'espanyol i, si escau, d'altres llengües romàniques.

Continguts

CONTINGUTS

LA POESIA D'HORACI

I. LA LITERATURA DE L'ÈPOCA D'AUGUST. CONTEXT HISTÒRIC, POLÍTIC I SOCIAL

Lectures suggerides:

- Bieler, Ludwig, "La época de Augusto", en Id., *Historia de la literatura romana*, ed. Gredos, Madrid 1972, pp. 175-185.
- Moralejo, José Luis, **Horacio**, Gredos, Madrid 2012.

II. HORACI. DADES BIOGRÀFIQUES. OBRES

Lectures suggerides:

- Suetoni, *De uiris illustribus*, Vida d'Horaci.
- Albrecht, Michael von, *Historia de la literatura romana. Desde Andrónico hasta Boecio*. Volum I, Herder, Barcelona 1997, pp. 662-688.
- Beard, Mary, **SPQR. Una historia de la antigua Roma**, Crítica, Barcelona 2016.
- Moralejo, José Luis, *Horacio*, Gredos, Madrid 2012.

- Odes I, 3; II, 7.
- Sàtires I, 4; I, 6.

Vegeu també:

- Codoñer, Carmen (ed.), **Historia de la literatura latina**, Cátedra, Madrid 1997.

III. LA POESIA LÍRICA A ROMA

Lectures suggerides:

- Codoñer, Carmen (ed.), *Géneros literarios latinos*, Salamanca 1997.
- Martin, René - Gaillard, Jacques, **Les genres littéraires à Rome**, Nathan, París 1978.
- Alvar Ezquerro, Antonio, "La poesía lírica de Horacio. Los Epodos. Las Odas", a C. Cortés Tovar, Rosario, "Sátiras y Epístolas", a Codoñer, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Cátedra, Madrid 1997, pp. 11-18.
- Cortés Tovar, Rosario, "Sátiras y Epístolas", a Codoñer, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Cátedra, Madrid 1997, pp. 19-26.

IV. ELS TÒPICS HORACIANS I LA SEVA INFLUÈNCIA EN LA LITERATURA UNIVERSAL

Lectures suggerides:

- Martindale, Charles, "Horacio, Ovidio y otros" a Jenkyns, R. (ed.), *El legado de Roma*, Crítica, Barcelona 1995, pp. 161-196.

Vegeu també:

- Beard, Mary, **La herencia viva de los Clásicos**, Barcelona 2013.
- Curtius, Ernst Robert, **Literatura europea y edad media latina**, 2 vols., Mèxic 1978.
- Highet, Gilbert, *La tradición clásica*, 2 vols., Mèxic 1954.

- Jenkyns, Richard, *Un paseo por la literatura de Grecia y Roma*, Crítica, Barcelona 2015.
-

V. TEXTOS. TRADUCCIÓ I COMENTARI

- Lectura i comentari d'una selecció d'*Epístoles*:

I, 13 (lliurament a August dels tres primers llibres de les **Odes**).

- Lectura i comentari d'una selecció d'*Epodes*:

2 (**Beatus ille**), 8 (a una vella nimfomana), 9 (alegria per la victòria d'Acci), 13 (**carpe diem**), 15 (A Neera).

- Lectura i comentari d'una selecció d'*Odes*:

I. 4 (la vida humana és breu); I. 5 (a Pirra); I. 9 (**carpe diem**); I. 11 (**carpe diem**); I. 14 (al·legoria de l'Estat); I. 23 (a Cloe); I. 31 (**Frugaliter**); I. 37 (suïcidi de Cleòpatra); I. 38 (lloança dels petits plaers de la vida); II. 7 (antic esperit republicà d'Horaci); II. 10 (**aurea mediocritas**); II. 14 (**tempus fugit**); II. 20 (la immortalitat de l'artista); III. 9 (a Lídia; vegeu també **Odes** I, 8; I, 13 i I, 25); III. 13 (a la font de Bandúsia); III. 30 (consciència de la fama immortal del bon escriptor)

- Lectura i comentari d'una selecció de *Sàtires*:

I, 5 (viatge a Bríndisi); I, 6, 45-99 (aspectes de la vida de l'autor explicats per ell mateix).

VI. NOCIONS SOBRE PROSÒDIA I MÈTRICA APLICADES A LA POESIA HORACIANA. NOCIONS SOBRE EL DÍSTIC ELEGÍAC

Lectura suggerida:

- Ceccarelli, Lucio, *Prosodia y métrica del latín clásico*, ed. Universidad de Sevilla, Sevilla 1999.

VII. LECTURES OBLIGATÒRIES

- Horaci, *Odes i Epodes*.
- Moralejo, José Luis, *Horacio*, Gredos, Madrid 2012.

En aquesta assignatura s'han tingut en compte els aspectes de gènere de la manera següent:

- Selecció aquelles poesies d'Horaci en què les protagonistes o personatges secundaris són dones.

- No permetent un ús sexista del llenguatge tant en les contribucions orals com escrites dels estudiantat.
- Garantint a classe una atmosfera de respecte envers la diversitat i pluralitat d'idees, persones i polítiques.
- Evitant l'estereotipificació de gènere en els exemples.
- Escrivint el nom sencer dels autors/-res de la bibliografia, en comptes de citar-los per la inicial.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
CONTINGUTS TEÒRICS	6	0,24	7
EXERCICIS DE MÈTRICA I TRADUCCIÓ	8	0,32	3, 5, 14
TRADUCCIÓ DIÀRIA	45	1,8	1, 3, 5, 8, 9, 14
TRADUCCIÓ I COMENTARI FILOLÒGIC DELS TEXTOS	35	1,4	1, 3, 5, 8, 9, 12, 14
TÈCNiques DE COMPRESIÓ RÀPIDA D'UN TEXT LLATÍ	4	0,16	8, 15
Tipus: Supervisades			
EXERCICIS DE LECTURA I MORFOSINTAXI	7	0,28	1, 14
Tipus: Autònomes			
ESTUDI DE LÈXIC I REVISIÓ DE GRAMÀTICA	15	0,6	2, 8, 15
LECTURES OBLIGATÒRIES	15	0,6	7, 12

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur diàriament el text proposat per a la traducció i el comentari filològic (*nulla dies sine linea*).

La tasca de traducció diària és fonamental si es vol superar amb èxit l'assignatura.

A classe la professora dedicarà temps a:

- 1) Llegir, traduir i comentar la selecció de textos proposada.
- 2) Proporcionar als estudiants mecanismes que els permetin augmentar progressivament el volum de text traduït.
- 3) Corregir els textos traduïts diàriament per l'estudiantat.
- 4) Comentar el contingut lingüístic, literari i sociocultural dels textos traduïts, amb èmfasi singular als aspectes relatius a la seva tradició posterior.

- 5) Explicar els continguts gramaticals, mètrics i estilístics.
- 6) Explicar continguts de *realia* que ajudin a contextualitzar el text.

L'estudiantat haurà d'emprar un diccionari universitari llatí-català/castellà; no els serà permès usar un diccionari escolar.

NORMATIVA D'AULA

Atès que nombrosos estudis científics demostren que la lectura sobre paper millora la comprensió i la memorització dels continguts, tot facilitant-ne la reflexió crítica, es recomana vivament que s'imprimeixin tots els materials disponibles al Campus Virtual i que les activitats i els exercicis es treballin sempre sobre paper. D'altra banda, l'ús dels dispositius digitals (tablets o ordinadors) i dels mòbils a l'aula quedarà restringit a activitats docents i sempre a petició del professorat.

Les classes començaran puntualment. Transcorreguts 15 minuts ja no es podrà entrar a l'aula. Tampoc no se'n podrà sortir abans si no s'ha avisat prèviament el professorat.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

NOTA IMPORTANT:

AQUESTA ASSIGNATURA NO PREVEU EL SISTEMA D'AVALUACIÓ ÚNICA.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
CARPETA D'APRENETATGE	10%	9	0,36	1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 14
PROVA DE CONTINGUTS TEÒRICS	10%	1,5	0,06	2, 6, 7, 12, 13
PROVA DE TRADUCCIÓ DE TEXTOS VISTOS A CLASSE	25%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 14
PROVA FINAL DE TRADUCCIÓ D'UN TEXT NO VIST A CLASSE	30%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15
TRADUCCIÓ D'UN TEXT BREU NO VIST A CLASSE	25%	1,5	0,06	1, 3, 5, 14

I. EXERCICIS I PROVES D'AVALUACIÓ

L'avaluació de l'estudiant es farà a partir de 5 activitats:

- 1) Carpeta de l'estudiant estructurada en unitats d'aprenentatge. Cada unitat haurà d'incloure: a) la traducció treballada a casa; b) la versió modificada a partir del comentari que se n'haurà fet a classe; c) la relació de nou vocabulari adquirit i d) una reflexió sobre el procés d'aprenentatge. Aquesta carpeta es podrà demanar a l'aula sense avís previ, en començar o acabar la sessió. Percentatge: 10%
- 2) Prova de continguts teòrics: sobre el gènere literari, sobre el context històric, social i polític en què escriu Horaci i sobre la seva obra. Percentatge: 10%
- 3) Primera prova de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques. Percentatge: 25%
- 4) Prova final de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques. Percentatge: 30%
- 5) Prova de traducció de textos treballats prèviament a classe, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques i de *realia*. Percentatge: 25%

L'arrodoniment d'una qualificació es podrà fer a l'alça o a la baixa (serà a la baixa si l'estudiant comet errors de normativa en català o castellà).

AQUESTA ASSIGNATURA NO PREVEU EL SISTEMA D'AVALUACIÓ ÚNICA.

II. CONDICIONS PER SER AVALUAT

NO AVALUABLES

Els i les estudiants que figurin a l'acta final, dels quals el professor no tingui dues o més evidències de lesdescrites, seran qualificats com a NO AVALUABLES.

AVALUABLES

Si el professor té dues o més evidències de l'estudiant, aquest serà qualificat en l'escala de suspens fins a excel.lent (o MH), d'acord amb els percentatges suara descrits.

Per estar en condicions de superar l'assignatura (aprovat-MH), l'estudiant, com a mínim, haurà d'haver realitzat:

- 1) La prova final de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques i de *realia* i haver obtingut una qualificació major o igual a 4.
- 2) La carpeta d'aprenentatge en la qual cal haver obtingut una qualificació major o igual a 4.
- 3) El control de continguts teòrics.

En cas que la suma de la ponderació de les qualificacions fos igual o superior a 5, però no s'acomplís algun dels tres requisits esmentats anteriorment, l'estudiant serà qualificat amb un 4,5 (suspès).

III. CONDICIONS DE LA RECUPERACIÓ

Per poder-se presentar a la recuperació s'haurà de tenir com a mínim un 3,5 de nota mitjana de curs.

En la fase de recuperació, l'estudiant només podrà recuperar la prova final de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques i de *realia*.

IV. CALENDARI DELS EXERCICIS I DE LES PROVES D'AVUACIÓ

- 1) Prova de continguts teòrics: sobre el gènere literari, sobre el context històric, social i polític en què escriu Horaci i sobre la seva obra. Percentatge: 10%. Data: 4 de març de 2025.
- 3) Segona prova de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques. Percentatge: 25%. Data: 29 d'abril de 2025.
- 4) Prova final de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques. Percentatge: 30%. Data: 29 de maig de 2025.
- 5) Prova de traducció de textos treballats prèviament a classe, amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques i de *realia*. Percentatge: 25%. Data: 5 de juny de 2025.

En cas que un/una estudiant no pugui assistir a una prova parcial o a la prova final de recuperació el dia fixat, no tindrà oportunitat de repetir l'examen, si no és que el professor ho considera oportú a la vista de la documentació acreditativa del motiu de l'absència.

En la provade reavaluació, que serà programada per l'Equip de Deganat de la Facultat, els/les estudiants només podran recuperar la part corresponent a l'exercici final de traducció d'un text d'Horaci no treballat prèviament (30%).

V. PROCEDIMENT DE REVISIÓ DE LES QUALIFICACIONS

L'estudiant té el dret de revisar tots els exercicis i exàmens parcials i finals a classe i/o a les hores de tutoria de l'assignatura.

Per a la revisió de laqualificació final provisional i la de la prova de recuperació es fixarà un dia que serà anunciat al CV de l'assignatura.

Els/les estudiants tenen l'obligació de consultar l'acta de qualificació de l'assignatura abans del seu tancament per assegurar que no hi ha hagut cap error en el traspàs de notes per part de la professora.

VI. PLAGI

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta serà 0.

VII. DOCÈNCIA VIRTUAL O HIBRÍDA

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA

Històries de la literatura romana (obres de referència):

ALBRECHT, Michael Von, *Historia de la literatura romana*, 2 vols., Herder, Barcelona 1997.

CITRONI, Mario - CONSOLINO, Franca Ela, LABATE, Mario, NARDUCCI, Emanuele, *Letteratura di Roma antica*, Laterza, Roma-Bari 1997.

CODOÑER, Carmen (ed.), *Géneros literarios latinos*, Salamanca 1997.

CODOÑER, Carmen (ed.), *Historia de la literatura latina*, Cátedra, Madrid 1997.

KENNEY, Edward John - CLAUSEN, Wendell Vernon (eds.), *Historia de la literatura clásica. II. Literatura latina*, Gredos, Madrid 1989.

MARTIN, René - GAILLARD, Jacques, *Les genres littéraires à Rome*, Nathan, París 1992.

ZEHNACKER, Hubert - FREDOUILLE, Jean Claude, *Littérature latine*, PUF (Presses Universitaires de France), París 1993.

Per a la contextualització històrica de les obres recomanem:

BEARD, Mary, *SPQR. Una historia de la antigua Roma*, Crítica, Barcelona 2016.

GRIMAL, Pierre, *La civilización romana. Vida, costumbres, leyes, artes*, Barcelona 1999.

GRIMAL, Pierre, *Historia de Roma*, Paidós, Barcelona 2005.

HACQUARD, Georges *et al.*, *Guía de la Roma Antigua*, Atenea, Madrid 2000.

LANE FOX, Robert, *El mundo clásico. La epopeya de Grecia y Roma*, Crítica, Barcelona 2007.

Per a la tradició en la literatura europea de les obres clàssiques recomanem:

CURTIUS, Ernst Robert, *Literatura europea y edad media latina*, 2 vols., Mèxic 1978.

HIGHET, Gilbert, *La tradición clásica*, 2 vols., Mèxic 1954.

JENKINS, Richard (ed.), *El legado de Roma. Una nueva valoración*, Crítica, Barcelona 1995 (caps. V, VII).

És obligat tenir com a diccionari de capçalera, al costat dels bilingües, el de HOWATSON, M. C., ***Diccionariode la Literatura Clásica***, Alianza Editorial, Madrid 1991.

RECURSOS EN XARXA

<https://outils.biblissima.fr/en/collatinus-web/>

<http://www.culturaclasica.com>

<http://www.cnice.mecd.es>

<http://pagines.uab.cat/culturaclassicagrauhumanitatsuab>

HORACI

Edicions:

Q. *Horatii Flacci Opera*, ed. de David Roy Shackelton Bailey, Stuttgart 1985 (Munic-Leipzig 2001).

Q. *Horatii Flacci Opera*, ed. de Edward Charles Wickham, Oxford Classical Texts, 1901 (revisada per Heathcote William Garrod 1912).

Traduccions:

Horaci, *Sàtires i epístoles*. ed. i trad. d'Isidor Ribas i Llorenç Riber, FBM, Barcelona 1926.

Horaci, *Odes i Epodes*, 2 vols., ed. i trad. de Josep Vergés, FBM, Barcelona 1978-81.

Horaci, *Odes*, trad. de Jaume Juan, Adesiara, Barcelona 2020.

Horaci, *Epodes*, trad. de Joan Carbonell, La Magrana, Barcelona 2004.

Horaci, *Sàtires*. Pròleg i trad. de Jaume Juan, Adesiara, Barcelona 2008.

Horacio, *Odas y Epodos*. Ed. bilingüe de Manuel Fernández-Galiano i Vicente Cristóbal. Trad. de Manuel Fernández-Galiano. Introd. de Vicente Cristóbal, Cátedra, Madrid 1990.

Horacio, *Epodos, Odas y Carmen Secular*, introd., versió rítmica i notes de Rubén Bonifaz Nuño, Universidad Nacional Autónoma de México 2007 (versió bilingüe).

Horacio, *Sátiras, Epístolas, Arte Poética*, ed. bilingüe i trad. d'Horacio Silvestre, Cátedra, Madrid 1996.

Horacio, *Sátiras, Epístolas, Arte Poética*, introd., trad. i notes de José Luis Moralejo, Gredos, Madrid 2008.

Comentaris:

LEJAY, Paul, *Les satires d'Horace*, Hildesheim 1966.

MAcLEOD, Colin William - RUDD, Nail, *Horace. Epistles. Epistle to the Pisones (Ars Poetica)*, 2 vols., Cambridge 1989.

NISBET, Robert George Murdoch - HUBBARD, Margaret, *Horatius, Carmina 1-2*, Oxford 1970-78.

PLESSIS, Frédéric - LEJAY, Paul - GALLETIER, Édouard, *Oeuvres d'Horace. I. Odes, Épodes et Chant Séculaire*, Hildesheim 1966.

QUINN, Kenneth, *Horace. The Odes*, Londres 1980.

Estudis sobre Horaci i el seu temps:

CORTÉS TOVAR, Rosario - FERNÁNDEZ CORTE, José Carlos (Eds.), *Bimilenario de Horacio*, Salamanca 1994.

CREMONA, Virginio, *La poesia civile di Orazio*, Milano 1986.

ENCICLOPEDIA ORAZIANA, 3 vols., Roma 1996-1998.

HARRISON, Stephen John (Ed.), *Homage to Horace. A Bimilenary Celebration*, Oxford 1995.

LANA, Italo, *Orazio: dalla poesia al silenzio*, Venosa 1993.

LA PENNA, Antonio, *Orazio e l'ideologia del principato*, Torí 1963.

MORALEJO, José Luis, *Horacio*, Gredos, Madrid 2012

RUDD, Nail, *Horace 2000: a Celebration. Essays for the Bimillennium*, Londres 1993.

SHACKLETON BAILEY, David Roy, *Profile of Horace*, Londres 1982.

Estudis sobre la poesia d'Horaci:

ARMSTRONG, David, *Horace*, New Haven-Londres 1989.

BRINK, Charles Oscar, *Horace on Poetry*, 3 vols., Cambridge 1963-82.

CUPAIUOLO, Fabio, *Lettura di Orazio lirico. Struttura delle Ode oraziane*, Nàpols 1967.

DELLA CORTE, Francesco - FEDELI, Paolo - CARENA, Carlo, *Q. Orazio Flacco. Le opere. II. Le Satire. Le Epistole. L'Arte Poetica*, 2 vols., Roma 1994.

GHISELLI, Alfredo, *Orazio*, Bolonya 1983.

PASOLI, Elio, *Le epistole letterarie di Orazio*, Bolonya 1964.

PASQUALI, Giorgio, *Orazio lirico*, Florència 1964.

RONCONI, Alessandro, *Orazio satiro*, Bari 1964.

RUDD, Nail, *Themes in Roman Satire*, Londres 1986.

WITKE, Charles, *Horace's Roman Odes. A Critical Examination*, Leiden 1983.

Programari

CAP

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
